

**Better
Care
Network
Netherlands**

**Better Care Network Netherlands
Jaarverslag 2020**

Samenvatting

Het jaar 2020 stond wereldwijd in het teken van de coronapandemie, die ook verstrekkende gevolgen had en heeft voor kwetsbare kinderen wereldwijd. Kinderen in institutionele zorg zijn overhaast en onvoorbereid naar families en verwanten teruggestuurd. Soms als gevolg van overheidsvoorschriften, soms als privé-initiatief door instituten zelf. Dit kan leiden tot schade bij het kind en tot het verder uiteenvallen van families, die hierop niet voorbereid zijn en geen of weinig ondersteuning kregen. We hebben in 2020 kennis en ervaringen (online) gedeeld over hoe in deze crisisperiode kinderen en families goede zorg geboden kan worden zodat de transitie naar gezinsgerichte zorg op een veilige manier plaats kan vinden. En hoe families, die op extra achterstand zijn komen te staan door de pandemie, ondersteund kunnen worden om de zorg voor hun kinderen zelf te kunnen blijven bieden. Vrijwilligerswerk lag door de wereldwijde reisverboden geheel stil. Dit gaf ons de kans om ons goed voor te bereiden op een nieuwe jongerencampagne die zal starten zodra jongeren weer concrete plannen maken voor vrijwilligerswerk en stages met kinderen in lage- en middeninkomenslanden. Ook het andere werk van BCNN kon gelukkig doorgang vinden. Bijeenkomsten werden vervangen door online webinars en we hebben met succes aanvullende fondsen kunnen werven. We verwelkomden Red een Kind als stuurgroeporganisatie, werkten aan bewustwording bij hogescholen rondom de risico's van stages in kinderverhuizen en gaven advies over het onderzoek in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken naar weeshuistoerisme vanuit Nederland.

1. Introductie

Better Care Network Netherlands (BCNN) zet zich in voor kinderen zonder adequate ouderlijke zorg in lage en middeninkomenslanden. Ons doel is een wereld waarin kinderen opgroeien in liefdevolle gezinnen, niet in kindehuizen, en waarin geen vrijwilligerswerk en stages meer plaatsvinden in kindehuizen. Het VN Verdrag voor de Rechten van het Kind (1989) en de VN Richtlijnen voor Alternatieve Zorg (2009) vormen de basis voor het werk van BCNN.

BCNN is opgericht in 2007 als een open en onafhankelijk netwerk, gericht op het delen van kennis en bewustwording. Iedereen kan deelnemen aan de activiteiten of zich inschrijven voor ontvangst van de nieuwsbrief. Het netwerk wordt geleid door een coalitie van organisaties, de stuurgroep. Op dit moment bestaat het netwerk uit negen organisaties (stuurgropleden), namelijk Defence for Children-ECPAT Nederland (voorzitter), KerkinActie, Stichting Kinderperspectief, SOS Kinderdorpen Nederland, Red een Kind, Wereldkinderen, Wilde Ganzen, Free a Girl en WereldOuders, die tezamen verantwoordelijk zijn voor de strategische richting, het beleid en de financiering van het netwerk.

Het netwerk heeft een externe coördinator die in dienst is bij een van de stuurgroeporganisaties en verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van het netwerk. Voor het functioneren van het netwerk is in 2010 een Huishoudelijk Reglement vastgesteld dat in 2013 en 2019 herzien is met kleine wijzigingen.

BCNN deelt kennis, ervaring en lessen rondom kwalitatief goede alternatieve zorg voor kinderen. Daarnaast vergroot het netwerk het bewustzijn over de negatieve effecten van tehuizen op de ontwikkeling van kinderen, van vrijwilligerswerk en stages in tehuizen en biedt informatie over verantwoord vrijwilligerswerk en stages met kinderen in het buitenland. BCNN richt zich op Nederlandse ontwikkelingsorganisaties, particuliere initiatieven, reisorganisaties, organisaties die vrijwilligers uitzenden, fondsen/donoren, politici en ambtenaren, individuen en groepen die nadenken over vrijwilligerswerk of stage in kindehuizen in andere landen. Voor iedere doelgroep is een aparte aanpak ontwikkeld. Naast het versturen van maandelijkse nieuwsbrieven, organiseren we kennisbijeenkomsten, voeren we campagnes (stopweeshuistoerisme.nl en stopweeshuisstages.nl), begeleiden we organisaties die de transitie van weeshuis naar familiegerichte zorg willen maken en gaan we het gesprek aan met organisaties en onderwijsinstellingen die stages/vrijwilligerswerk/excursies aanbieden naar projecten met kinderen in kwetsbare situaties. Ook informeren we via landelijke media de Nederlandse burger over de negatieve effecten van kindehuizen op kinderen en gezinnen en roepen we op tot verantwoord vrijwilligerswerk dat bijdraagt aan het versterken van gezinnen en families.

Het jaar 2020 stond, naast de reguliere werkzaamheden, in het teken van de voorbereiding en uitrol van drie belangrijke activiteiten:

1. Input geven aan het onderzoek naar weeshuistoerisme dat in opdracht van minister Kaag plaatsvond.
2. Formuleren van een langetermijnstrategie en meerjarenplan 2021-2023
3. Externe fondsenwerving voor de komende jaren.

De projecten zijn uitgevoerd in nauwe samenwerking met de vrijwilligers die zitting hebben in de werkgroep Kwaliteit van Zorg. De werkgroep met een wisselende samenstelling van ongeveer 16 leden heeft zich gespecialiseerd in het thema verantwoord vrijwilligerswerk met kinderen.

2. Missie en doelstellingen

Eind 2020 heeft de stuurgroep de huidige missie en doelstellingen onder de loep genomen en scherper geformuleerd.

Missie: Het verbeteren van de kwaliteit van alternatieve zorg voor kinderen zonder adequate ouderlijke zorg in lage- en middeninkomenslanden middels het bevorderen van de toepassing van de VN Richtlijnen voor Alternatieve Zorg.

Doelstelling 1: Informeren en bewustwording van individuen en organisaties

BCNN maakt individuen en organisaties bewust van:

1. de VN Richtlijnen voor Alternatieve Zorg
2. de kaders voor verantwoord vrijwilligerswerk/stages
3. de kaders waaraan projecten voor kinderen zonder adequate ouderlijke zorg moeten voldoen
4. het zorgsysteem en de context waarbinnen individuen en organisaties die zich inzetten voor voor kinderen zonder adequate ouderlijke zorg functioneren.

Doelstelling 2: Deskundigheidsbevordering

BCNN faciliteert kennisuitwisseling en ervaring over onderzoek en beleid op het gebied van alternatieve zorg voor kinderen met als doel de gezamenlijke expertise van alle stuurgroepleden en andere geïnteresseerden (zowel organisaties als individuen), verder te ontwikkelen en de toepassing daarvan in de praktijk te bevorderen.

Doelstelling 3: Beleidsbeïnvloeding

BCNN stimuleert haar stakeholders (de Nederlandse overheid, relevante onderwijsinstellingen, reis- en vrijwilligers uitzendende organisaties en hun koepels, fondsen, op geloof gebaseerde organisaties en het bedrijfsleven) zich in hun buitenlandbeleid ten aanzien van kinderen zonder ouderlijke zorg of kinderen die het risico lopen ouderlijke zorg kwijt te raken te richten op:

- de ondersteuning van gezinnen (familiebehoud en familieversterking)
- passende en goede kwaliteit alternatieve zorg wanneer dit nodig is
- het stoppen met het aanbieden van vrijwilligerswerk en stages met kinderen in alternatieve zorg.

Eind 2020 is op basis hiervan een meerjarenplan 2021-2023 geformuleerd.

3. Organisatie

Stuurgroep

In 2020 bestond de stuurgroep van BCNN uit negen organisaties en één onafhankelijk adviseur. We namen per 1 januari 2020 afscheid van UNICEF Nederland en verwelkomden Red een Kind. De stuurgroeporganisaties zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de strategische richting, het beleid en de financiering van het netwerk. De stuurgroep kwam in 2020 vier keer (online) bijeen.

Coördinatie

Het netwerk had in 2020 een externe coördinator in dienst voor de dagelijkse leiding van het netwerk. De eerste helft van het jaar werkte zij 12 uur per week, de tweede helft door uitbreiding van de financiering 20 uur. De coördinator was tot 1 april in dienst bij Wereldkinderen en vervolgens bij Defence for Children – ECPAT Nederland. De coördinator werd in 2020 ondersteund door enkele stagiairs.

De coördinator draagt zorg voor: vertegenwoordiging van BCNN, interne en externe communicatie (website, social media, nieuwsbrief, vragen van organisaties/individuen/media), ondersteuning van de werkgroep, ondersteuning stuurgroep in o.a. beleidsvorming en vergaderingen, lobby, organisatie van (netwerk)bijeenkomsten/events; internationale link met BCN Internationaal en overige projecten (zoals Re-Think Orphanages).

Fondswerving

BCNN heeft twee subsidieaanvragen gehonoreerd gekregen. Daarmee heeft het netwerk in de periode juli 2020-december 2023 extra financiële middelen om een nieuwe campagne te kunnen voorbereiden en uitvoeren, en extra coördinatie-uren om alle kansen die er momenteel zijn op beleidsbeïnvloeding van particuliere initiatieven, overheid, onderwijsinstellingen, vrijwilligers zendende organisaties en fondsen te kunnen benutten.

Werkgroep Kwaliteit van Zorg

In 2020 was er binnen het BCNN een werkgroep actief, de werkgroep Kwaliteit van Zorg die zich gespecialiseerd heeft in het thema verantwoord vrijwilligerswerk met kinderen. Deze werkgroep vergaderde vijf keer en bestaat uit zowel stuurgroepleden als externe vrijwilligers.

De leden van stuurgroep en werkgroep zijn te vinden in *bijlage 1*.

4. Activiteiten in 2020

4.1 Webinars

Als gevolg van de coronapandemie kon een jaarlijkse netwerkbijeenkomst niet doorgaan. In plaats daarvan hebben we drie online webinars (mede)georganiseerd.

Op 19 maart organiseerden we samen met Partin en IMBA, een webinar onder de titel: 'Zorg voor kwetsbare kinderen, hoe pak je dat aan?' Aan de hand van een aantal dilemma's gingen de deelnemers aan de slag met het thema zorg voor kwetsbare kinderen wereldwijd. Daarbij werden best practices en het belang van alternatieve zorg besproken en kregen de organisaties de kans om hun vragen, kennis en ervaringen met elkaar delen.

Op 26 juni organiseerden we een webinar voor de 25 ondertekenaars van de Pledge #EveryChildAFamily: een groep van toen nog 25 particuliere initiatieven die zich inzetten voor familiegerichte zorg. Het doel was met elkaar kennismaken, kennis uitwisselen en plannen maken hoe de Pledge verder handen en voeten te geven.

Tijdens een webinar op 5 oktober stonden diverse sprekers die zich inzetten voor alternatieve zorg stil bij het belang van een familie voor ieder kind, en werden twee best practices toegelicht. Het webinar is hier terug te zien: [Every Child a Family - Wilde Ganzen-Partinmaand | Wilde Ganzen](#)

Daarnaast organiseerde Wilde Ganzen in het kader van de Wilde Ganzen Partin maand ook een wedstrijd 'Een gezin voor ieder Kind'. Meer dan 60 particuliere initiatieven hebben ideeën ingediend voor concrete plannen om de positie van kinderen te verbeteren. Daaruit zijn 8 finalisten geselecteerd die tijdens het afsluitende webinar op 30 oktober hun plan mochten pitchten aan het publiek. Drie PI's wonnen een geldbedrag om hun idee in praktijk te brengen. De voorzitter van BCNN nam deel aan de vakjury. Het webinar is hier terug te zien: [Stichting Niketan wint 'Een thuis voor ieder kind-actie' | Wilde Ganzen](#)

4.2 Lobby en beleidsbeïnvloeding

Naar aanleiding van alle media-aandacht rondom de BCNN campagne #StopWeeshuisToersime zijn Kamervragen gesteld, heeft toenmalig VVD Tweede Kamerlid Wybren van Haga een initiatiefnota geschreven en vond daarover een hoorzitting plaats in de Kamer en tevens een debat met minister Kaag. Zij liet vervolgens onderzoek doen naar weeshuistoerisme, waarvan het resultaat in januari 2021 gepubliceerd is. In 2020 heeft BCNN als lid van de begeleidingscommissie feedback gegeven op de onderzoeksopzet, uitvoering en de concept eindrapportage. In 2021 zal BCNN zich onder meer focussen op de verdere uitwerking en implementatie van de geschetste beleidsvoorstellen

In 2020 nam BCNN ook deel aan het ***Leave No One Behind platform***. Het LNOB-platform zet zich in voor inclusie van gemarginaliseerde groepen, waarbij wij namens BCNN ons hard maken voor kinderen zonder ouderlijke zorg. In 2020 heeft SOS Kinderdorpen namens BCNN in het platform geparticipeerd. Thema's die centraal stonden waren racisme binnen ontwikkelingswerk en inclusie van mensen met een handicap.

In het in 2020 door de overheid gepubliceerde Beleidskader Versterking Maatschappelijk Middenveld zijn kinderen niet als expliciete doelgroep benoemd. BCNN heeft de lobby vanuit SOS Kinderdorpen hiervoor ondersteund. De minister gaf aan dat kinderen wel een doelgroep van een aanvraag kan zijn, hoewel dat niet expliciet opgenomen is in het beleidskader.

In juli 2020 verscheen een belangrijke artikelreeks in het toonaangevende tijdschrift [The Lancet](#). Daarin publiceerde gerenommeerde wetenschappers een meta-analyse van meer dan 300 onderzoeken uit ruim 60 landen over de hele wereld rondom de impact van het opgroeien in institutionele zorg op de ontwikkeling van de kinderen en de beleidsimplicaties ervan. Deze artikelreeks is als input gebruikt voor verdere onderbouwing van onze argumenten voor familiegerichte zorg richting overheid, reisorganisaties, onderwijsinstellingen, particuliere initiatieven en fondsen.

4.3 Werkgroep Kwaliteit van Zorg

Het algemene doel van de Werkgroep Kwaliteit van Zorg is bekendmaking en bewustmaking van het belang van goede kwaliteit bij zorgprojecten voor kinderen in lage en middeninkomenslanden, waarbij het bevorderen van het tegengaan van weeshuistoerisme uitgangspunt is.

De werkgroep kwam in 2020 vijf keer bij elkaar. Daarnaast is er in sub-werkgroepen gewerkt aan verschillende opdrachten. De werkgroep heeft op diverse manieren bijgedragen aan deskundigheidsbevordering op het gebied van verantwoord vrijwilligerswerk en stages met kinderen in het buitenland en heeft inhoudelijk bijgedragen aan het onderzoek naar weeshuistoerisme vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Activiteiten en resultaten

- Er is een [toolkit](#) ontwikkeld over werken met kwetsbare kinderen voor particuliere initiatieven.
- Groepen op sociale media rondom reizen en vrijwilligerswerk worden gemonitord rondom vragen en opmerkingen over vrijwilligerswerk met kwetsbare kinderen.
- Een aantal organisaties dat zorg in weeshuizen in de media soms portretteert als de oplossing voor kwetsbare kinderen wordt gevolgd op hun communicatie uitingen.
- Een aantal interviews dat gebruikt kan worden voor de campagne in 2021 zijn uitgewerkt.
- Het onderwerp hechting en hechtingsproblemen door vrijwilligerswerk met kwetsbare kinderen is verder uitgewerkt op de BCNN-website
- Er is een start gemaakt met de update van het boekje Kinderen zonder Thuis, dat nog steeds door veel particuliere initiatieven gebruikt wordt als inspiratiebron voor een familiegerichte aanpak. Dit wordt in 2021 afgerond en van deze nieuwe versie wordt ook een vertaling in het Engels gemaakt, waardoor particuliere initiatieven de inhoud ook eenvoudiger met hun lokale partner kunnen bespreken.
- Onze uitgebreide Q&A is geüpdatet, deze is te gebruiken bij vragen die met name door media gesteld worden.

Adviesgespreken

De werkgroep heeft regelmatig contact gehad met de branchevereniging **Volunteer Correct**, over de criteria voor verantwoord vrijwilligerswerk met kinderen.

Wings of Support vroeg BCNN regelmatig om advies. Wings of Support is een onafhankelijk, particulier initiatief van medewerkers van de KLM Groep om kinderen op de bestemmingen waarop KLM vliegt te steunen door middel van het faciliteren van onderwijs, opvang en medische hulp.

BCNN heeft meegewerkt aan **internationaal onderzoek** naar kinderhandel vanuit en naar weeshuizen, en kennis gedeeld met internationale partners over onze politieke lobby, het aangepaste reisadvies van de Nederlandse overheid, de onderzoeksmethodologie van het onderzoek naar weeshuistoerisme, Ook hebben we meegedacht over de beleidsstukken rondom **verantwoorde stages met kinderen** en kinderschermingsbeleid voor de organisatie UCOS in België.

Lezingen en workshops

De coördinator en werkgroepleden verzorgden de volgende lezingen/workshops:

- Lezing 'Quality Care for Children without Parental Care' voor studenten International Master Children's Rights Universiteit Leiden.
- Lezing 'Verantwoorde stages met kwetsbare kinderen' voor conferentie van UCOS in Brussel
- Lezing 'Verantwoord vrijwilligerswerk met kwetsbare kinderen' voor conferentie Hogeschool InHolland over duurzaam toerisme.
- Lezing 'Verantwoorde stages met kwetsbare kinderen' voor evenement Haagse Hogeschool
- Workshop 'Weeshuistoerisme' voor studenten InHolland Haarlem.

5. Communicatie en media

De focus van de overige externe communicatie in 2020 lag op het up-to-date houden van de website, het opstellen en verzenden van een maandelijkse nieuwsbrief, woordvoering richting media, het beantwoorden van externe vragen/verzoeken en het onderhouden van het BCNN Twitter account. Al deze communicatie-activiteiten droegen bij aan de doelen van BCNN.

Website

Het aantal bezoekers van de BCNN-website lag in 2020 wat lager dan in 2019. In 2020 bezochten 6.534 mensen onze website, terwijl dat in 2019 nog 7.606 mensen waren. Ook het aantal pagina's dat is bezocht, is gedaald: van bijna 23.000 naar ruim 16.000. De afwezigheid van een campagne is daarvan mogelijk de oorzaak. Wel was de tijdsduur die mensen op de site doorbrachten langer. De nieuwsberichten over Floortje Dessing en informatie over het werken met kinderen zijn veel bezochte pagina's.

Nieuwsbrieven

In 2020 zijn 10 nieuwsbrieven verstuurd naar ca. 670 ontvangers.

Twitter

Het BCNN Twitter account wordt gebruikt voor het aankondigen van bijeenkomsten of delen van interessant nieuws. In 2020 zijn er 95 tweets uitgestuurd aan 435 volgers (in 2019: 419 volgers).

Ingekomen vragen

In totaal kwamen er afgelopen jaar 134 vragen binnen. Daaronder veel vragen uit de media, van studenten, van individuen over verantwoorde stages/vrijwilligerswerk. Ook kwamen er diverse opmerkingen binnen over ngo's of BN'ers die op tv of andere media weeshuizen als goede manier van opvang promoten. Al deze organisaties en individuen zijn aangeschreven met vragen over hun manier van hulp aan kwetsbare kinderen.

Media-aandacht

BCNN droeg bij aan de volgende artikelen en andere media-uitingen:

- 'Floortje Dessing schetst onjuist beeld van een weeshuis als hét toevluchtsoord' - Opiniëartikel BCNN in Trouw 25 februari 2020.
- 'Ik was niet de wereldverbeteraar die ik wilde zijn' - Quest Psychologie (oktober 2020)
- 'Haagse Hogeschool stopt met stages weeshuizen - Tachtig procent van de kinderen heeft een ouder' (AD, 14 november 2020)
- Artikelen over verantwoord vrijwilligerswerk op de website van NOV, het platform vrijwillige inzet.
- Artikelen over verantwoorde stages met kwetsbare kinderen op de website Wilweg.nl.

6. Financieel verslag 2020

Inkomsten	Begroting 2020	Ontvangen
SOS Kinderdorpen	€ 3.250	€ 3.250,00
Wereldkinderen	€ 4.000	€ 4.000,00
ICCO & Kerk in actie	€ 4.000	€ 4.000,00
Kinderperspectief	€ 3.000	€ 3.000,00
Defence for Children	€ 4.000	€ 4.000,00
Wilde Ganzen	€ 5.000	€ 5.000,00
Free a Girl	€ 3.000	€ 3.000,00
Wereldouders	€ 3.000	€ 3.000,00
Red een kind	€ 3.000	€ 3.000,00
Fonds A	€ 10.000	€ 10.000,00
Inkomsten uit trainingen tbv werkgroep Kwaliteit	€ 500	€ 311,46
Begeleidingscommissie onderzoek BZ	€ 2.000	€ 2.082,19
Totaal inkomsten	€ 44.750	€ 44.644
Reserve uit regulier per 31-12-2019	€ 717	€ 717
Reserve uit weeshuiscampagne 2018-2019	€ 2.719	€ 2.719
Totaal Budget 2021	€ 48.186	€ 48.079

Uitgaven	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Coördinatie (Patricia Nieuwenhuizen) + materieel	€ 36.500	€ 36.024,21
Reiskosten nationaal	€ 500	€ 141,96
Website beheer & onderhoud	€ 3.000	€ 1.623,22
Kennisbijeenkomsten	€ 1.000	€ 170,42
Netwerkdag	€ -	€ -
Werkgroep kwaliteit (vd zorg)	€ 250	€ 93,88
Publicaties en promotie	€ 1.000	€ 128,04
Stagekosten	€ 500	€ 113,75
Onvoorzien	€ 1.000	€ 260,92
Strategiebijeenkomst	€ 1.000	€ 900,00
Totaal uitgaven	€ 44.750	€ 39.456
Saldo opgebouwde reserve totaal per 31-12-2020	€ 3.436	€ 8.623

Bijlage 1: Leden 2020

Leden stuurgroep

- Defence for Children - ECPAT	Mirjam Blaak
- Kerk in Actie	Gert Kuiper en Petri Hofland
- Kinderperspectief	Martine Tobé
- SOS Kinderdorpen	Marijke Acket
- Red een Kind	Geert de Jonge
- Wereldkinderen	Jeroen Jansen
- Wilde Ganzen	Johanne van Dijk en Els Brands
- Free a Girl	Anne de Jonge
- WereldOuders	Pauline Lemberger en Margreet Gehrels
- Individueel	Carry van der Zon

Leden werkgroep Kwaliteit van Zorg

- Stuurgroep BCNN	Carry van der Zon (voorzitter)
- Defence for Children - ECPAT	Celine Verheijen
- Individueel	Caroline Scheffer
- Individueel	Karin van Mullem
- Individueel	Carmen Paping
- Fontys Hogeschool Pedagogiek	Marlinde Melissen
- Kinderpostzegels	Tripta Bikram
- Individueel	Rob Oliver
- ICDI	Sarah de Vos
- Individueel	Joy Weijer
- Individueel	Jet van Doorn
- Individueel	Jessica van der Plas
- Individueel	Saskia Sybrandi
- Individueel	Gerline Kuijt
- Individueel	Marielle Giraldo
- BCNN	Patricia Nieuwenhuizen

Coördinatie

- Coördinator	Patricia Nieuwenhuizen